

POPIS VZDĚLÁVACÍHO MODULU
A. VSTUPNÍ ČÁST
1. Název: Kapitoly z dějin literatury do konce 19. století I
2. Kód:
3. Kategorie/obor vzdělání: 78-42-M/08 Lyceum
4. Typ vyučovací jednotky: vzdělávací modul
4. Délka výuky – doporučený počet vyučovacích hodin: 16 hodin
5. Platnost: 1. 9. 2025 Zpracovatelský tým: František Brož, Ondřej Vojtíšek, NPI
6. Vstupní předpoklady: očekávané výsledky učení dle RVP ZV, absolvování modulu Kapitoly z dějin umění do konce 19. století I (1. ročník)
Doporučené umístění v učebním plánu: 2. ročník, kontinuální/bloková výuka
B. JÁDRO VYUČOVACÍ JEDNOTKY
1. Charakteristika Modul navazuje na poznatky osvojené v rámci modulu Kapitoly z dějin umění do konce 19. století I (1. ročník). Podobně jako on nemá ani tento modul ambici tematizovat dějiny umění (resp. literární dějiny) v iluzi úplnosti: úkolem modulu je dát žactvu nahlédnout rozdílné přístupy k literární estetice (popř. k rozdílnostem v recepci či ve funkcích literatury) napříč staletími skrze důkladnou četbu textů (popř. ukázek z textů) vybraných literárněhistorických epoch. Doporučeno přitom je rozdělit období do dvou množin, v jejichž rámci se žactvo setká s prózou, poezií i dramatem od nejstarších památek po texty 19. století. Pro první iteraci je navržena tato sada témat: evropské i neevropské mýty, římská antická literatura (např. z Ovidiových <i>Proměn</i> či <i>Listů heroin</i>), renesanční literatura (např. Shakespearovy básně a dramata) a literární romantismus (např. básně Emily Dickinsonové, povídky a básně E. A. Poea, básně K. H. Máchy a K. J. Erbena). Žáci si na těchto textech osvojují dovednosti pozorného a soustředěného čtení, analýzy a interpretace textu (i skrze vlastní kreativní variace či nápodobu vzorových interpretací) a reflexe zážitku z inscenace či přednesu dramatického a básnického textu. Vhodným vyústěním modulu je vlastní žákovská četba samostatně či skupinově zvoleného díla a individuální promyšlení komplexní sady úkolů (např. typu interpretační mapy či Dílen České knihovny). Na tento modul úzce navazuje modul Kapitoly z dějin literatury do konce 19. století II (4. ročník), volněji též Kapitoly z dějin umění do konce 19. století I (3. ročník). Meziročníkové rozložení vzdělávacího obsahu obou modulů je v kompetenci vyučujících v souladu se vzdělávacím záměrem školy. 2. Očekávané výsledky učení včetně indikátorů formuluje či tvořivě vyjádří své porozumění smyslu vybraných literárních a dalších uměleckých děl - reflektuje a cíleně rozšiřuje či prohlubuje vlastní perspektivu, kterou nahlíží na literární texty a další projevy umění - zvažuje při čtení možné podoby náhledu čtenářů z období vzniku literárního textu, zaujímá jejich perspektivu - dokládá své poznatky o významu dílčích motivů i celého textu o relevantní textové pasáži a prostředky - pojmenovává a textem odůvodňuje možné efekty, které text (nebo projevy dalších druhů umění) ve čtenářích (příjemcích) vyvolávají - využívá k porozumění literárnímu textu kontrast či paralelu s jiným textem, uměleckým dílem či adaptací - reflektuje limity a interpretační charakter překladů cizojazyčné literatury, zejm. poezie vyjadřuje časově nebo kulturně vzdálenou zkušenost zprostředkovanou literárním textem čtenářskou interpretací či vlastní tvorbou - používá k vyjádření literaturou zprostředkované zkušenosti interpretaci a další tvůrčí projevy - identifikuje časoprostor literárního díla i jeho částí a jeho potenciální kulturní význam

- porozumí přínosům literaturou zprostředkovaného setkání se zkušeností jiné doby, kultury, genderu a sexuální orientace či sociální vrstvy - rozpoznává v literárním textu cizí zkušenost jako cizí a respektujícím způsobem ji usouvztahuje se svým životním poznáním využívá poznatky o historickém, kulturním a žánrovém kontextu konkrétního literárního díla k jeho porozumění a tvořivým transpozicím - identifikuje potřebu kontextuálního zakotvení na úrovni jednotlivých výrazů, dílčích motivů či obrazů i celku textu - dohledává v důvěryhodných a dostupných zdrojích potřebné kontextuální informace - posuzuje souběžně historický, kulturní i žánrový kontext vybraného literárního díla, pojmenuje případné napětí mezi nimi - identifikuje texty vhodné ke srovnávání a ze srovnání vybraných textů vyvozuje poznatky umožňující jejich porozumění - rozezná v textu podstatné intertextuální odkazy a vysvětlí jejich efekt sdlí svýj čtenářský nebo jiný umělecký zážitek jasně a argumentovaně - vyjádří svýj čtenářský nebo jiný umělecký zážitek rozmanitými způsoby (od prostého sdělení po tvořivé či umělecké sebevyjádření) a volí způsob adekvátní dílu i komunikační situaci - argumentuje a naslouchá argumentům ostatních čtenářů / diváků / posluchačů ve prospěch rozvíjení diskuse nad literárním nebo jiným uměleckým dílem			
3. Podpora rozvoje klíčových kompetencí a základních gramotností - ZG čtenářská a pisatelská, - KK komunikační, k učení, k řešení problémů, k občanství a udržitelnosti, digitální, osobnostní a sociální, kulturní			
4. Obsah vzdělávání Předmětem modulu jsou vybrané ucelené texty (popř. rozsáhlé úryvky) z vybraných oblastí literárních dějin do konce 19. stol. Vzdělávací obsah modulu zahrnuje oblasti: - mýty evropské i neevropské; - římská antická literatura; - renesanční literatura; - romantická literatura.			
5. Vzdělávací strategie - minilekce zaměřené na úvod do vybraných období literárních dějin; - induktivní poznávání charakteristických rysů jednotlivých dobových poetik; - kreativní přetváření či vytváření mytologických a kvazimytologických příběhů s využitím adekvátních sekundárních zdrojů; - analýza a interpretace ucelených textů české a světové literatury; - psaní uměleckých i neuměleckých textů reflektujících postupy, prostředky či témata daných textů a období; - práce s textovými i audiovizuálními zdroji a kritické zpracovávání informací; - samostatná/skupinová práce s komplexní sadou úloh k celistvému literárnímu textu (typu interpretační mapy či jiného průvodce samostatnou četbou); - žákovský výběr textu k samostatné četbě probíhá na základě spolupráce s vyučujícím			
C. VÝSTUPNÍ ČÁST			
1. Způsob ověřování dosažených výsledků	max. počet bodů	2. Kritéria hodnocení	váha
Průběžné	100	porozumění problematice vybraných obsahových kapitol modulu	30 %

- řešení (standardizovaných) písemných testových úloh - psaní kratších uměleckých i neuměleckých textů podle zadání			
Sumativní - samostatný/skupinový výstup samostatné četby ve formě projektu nebo jiného zpracování s prezentací	100	kompetence kulturní, komunikační – prezentační, k podnikavosti a pracovní; aktivní přístup a podíl na realizaci, řízení realizace výstupu	60 %
Reflexe - zpětnovazebný rozhovor s učitelem a spolužáky o výsledcích učení	100	reflexe zkušenosti: aktivní účast na reflexi	10 %
Závěrečné hodnocení modulu je váženým průměrem hodnocení z jednotlivých způsobů-částí ověřování. Žák prospěl, jestliže získal alespoň 40 bodů z průběžného a 40 bodů ze sumativního hodnocení. Přepočet váženého průměru na známky: 85–100 1 70–84 2 55–69 3 40–54 4 0–39 5			
3. Doporučená studijní literatura, odkazy na ilustrační zdroje Hilský, M.: <i>Shakespeare a jeviště svět</i> . 2. vydání. Praha, Academia, 2015. Kozák, J. A.: <i>Monomýtus: syntetické pojednání o teorii mýtu</i> . Praha, Malvern, 2021. Lehár, J. a kol.: <i>Česká literatura od počátků k dnešku</i> . 3. vydání. Praha, NLN, 2020. Macura, V. a kol.: <i>Slovník světových literárních děl 1, A–L</i> . 2. vydání. Praha, Odeon, 1989. Macura, V. a kol.: <i>Slovník světových literárních děl 2, M–Ž</i> . 2. vydání. Praha, Odeon, 1989.			
4. Poznámky			